

Beantwoording technische vragen Kadernota 2023 en jaarstukken 2021

Inhoud

1. 1.1 Technische vragen GBO.....	2
2. 1.2 Technische vragen D66	3
3. 1.3 Technische vragen BOB	13
4. 1.4 Technische vragen VVD	19

1.1 Technische vragen GBO

GBO	Vraag	Antwoord
1	Op blz 13 van de Kadernota staat bij de omgevingswet een kader aangegeven met daarin de verwachte structurele kosten vanaf 2023. Dit komt uit op een totaal van 434.880 euro. Wat ik in dit lijstje mis zijn de structurele kosten voor het bijbehorende IT systeem. In 2021 is aangekondigd dat naar verwachting dit om en nabij de 100.000 euro zou gaan bedragen voor het gebruik in de gemeente Overbetuwe. Op blz 17 van deze Kadernota staat aangegeven bij de actualisatie van de Omgevingsvisie dat vanwege de inwerkingstreding van de Omgevingswet in 2023 nog aanvullende plankosten opgenomen worden in de begroting van 2023. De vraag is of de structurele IT kosten hierin meegenomen worden. Het lijkt mij niet omdat het hier gaat om plankosten, en die zijn éénmalig. Vandaar de vraag of de structurele IT kosten alsnog opgenomen moeten worden in het lijstje van pagina 13, temeer omdat het hier om een substantieel bedrag gaat.	Het klopt dat in het overzicht op bladzijde 13 m.b.t. de Omgevingswet niet de structurele lasten van de Omgevingswet- IT systemen zijn opgenomen. Voor het gebruik van de applicaties betalen we jaarlijks een vast bedrag; het zijn dus geen eenmalige kosten. We betalen deze kosten al sinds 2021; het betreffen dus geen kosten die in de kadernota 2023 als nieuw beleid gelden. Ze staan daarom ook niet in de kadernota. Om enig inzicht te geven in de kosten rondom het DSO het volgende. Er spelen hier twee zaken: 1) Bijdrage die alle gemeenten dienen te doen aan de landelijke voorziening DSO (deze onderhoudskosten worden jaarlijks verrekend via de uitkering aan gemeenten); 2) Structurele lasten nieuwe software (ondergebracht in ICT-budget) +/- € 30.000,- meer dan voorheen. Het opstellen van de Omgevingsvisie kost geld en op bladzijde 17 staat hierover dat hiervoor nog aanvullende middelen via de begroting worden aangevraagd. Wat de hoogte van het bedrag gaat zijn, is afhankelijk van het plan van aanpak en de mate van externe ondersteuning hierbij. Dit moet nog onderzocht worden. Mogelijk kan een deel van het bedrag worden opgevangen door hiervoor (deels) het implementatiebudget Omgevingswet aan te spreken.

1.2 Technische vragen D66

D66	Vraag	Antwoord
1	Wat is de reden dat er gekozen wordt voor een nieuwe programma indeling en hoe wordt ervoor gezorgd dat in de P&C cyclus nog vergeleken kan worden met voorgaande jaren?	De nieuwe indeling volgt de ambities van het college. Op deze wijze kan de raad beter sturen op de realisatie van deze ambities. De aan de programma's onderliggende taakvelden wijzigen niet en blijven dus dezelfde als bij de vorige programma indeling. Op deze wijze kan de vergelijking met voorgaande jaren volledig worden geborgd.
2	“We leggen minder vast wat we samen doen, maar meer hoe we samen willen besluiten”: We nemen aan dat het plan hiervoor terug te vinden zal zijn in het uitvoeringsprogramma van het college? Wanneer kunnen we dit uitvoeringsprogramma verwachten?	De ambities zoals verwoord in het coalitieprogramma worden inderdaad verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma van het college. Volgens de planning wordt het uitvoeringsprogramma deze zomer gereed gemaakt en vervolgens aan de raad gepresenteerd.
3	Door de hele kadernota heen wordt zowel nieuw als bestaand beleid genoemd, maar het is niet expliciet aangegeven wat nieuw beleid is en wat staand beleid is. Een kadernota is er ons inziens voor bedoeld om wijzigingen van beleid helder te maken en de financiële consequenties van dit nieuwe beleid. Kan alsnog worden aangegeven welke zaken nu nieuw zijn en welke zaken bestaand en wat de financiële consequenties zijn van dit nieuwe beleid?	De nu al bekende consequenties zijn opgenomen in de Kadernota (omgevingswet en doelgroepenvervoer). De verdere uitwerking van het beleid wordt vormgegeven in het uitvoeringsprogramma van het college en vervolgens vertaald in de begroting. <i>Zie verder voorgaande vraag en antwoord.</i>
4	Leges worden aangepast op de inzet die wordt gepleegd op duurzame maatregelen. Welke leges betreffen dit? En voor zover het (onder meer) vergunningverlening betreft: in hoeverre heeft dit nog een verder drukkend effect op de inkomsten uit	Dit moet nog onderzocht worden om welke leges dit gaat en wat de financiële gevolgen hiervan zijn.

	leges dan alleen agv de omgevingswet? Als de omgevingswet later wordt ingevoerd, vervalt het nadeel van 435 in 2023 dan volledig of gedeeltelijk?	Bedrag is gebaseerd op inwerkingtreding per 1 januari 2023. Als de Omgevingswet later in 2023 in werking treedt, zal het bedrag naar rato afnemen of - bij geen inwerkingtreding in 2023 - geheel komen te vervallen.
5	Project Steenbreek: steen vervangen door groen, ruimte klimaat-adaptief maken, vergroten biodiversiteit. Volgens de website van Steenbeek is Overbetuwe nog geen deelnemende gemeente. (Wanneer) is Overbetuwe van plan lid te worden, wat wordt er dan van de gemeente verwacht (inhoudelijke en financiële bijdrage?)	In de kadernota staat dat we <i>“het gedachtegoed van project Steenbreek verder willen doorvoeren in onze duurzaamheidsambitie.”</i> Of een lidmaatschap van de Stichting Steenbreek hiervoor een effectief en efficiënt middel is, bezien we in het kader van het Uitvoeringsprogramma.
6	Circulair ambachtscentrum: Waar kunnen wij de extra kosten voor het servicepunt in het westen van Overbetuwe terugvinden in de kadernota. Indien deze nog niet zijn opgenomen: wanneer komt dit beleidsvoornemen en eventuele financiële consequenties in de raad aan de orde?	Aan de hand van de beleidskeuzes van het grondstoffenbeleidsplan kunnen we de scenario's van het realiseren van een circulair ambachtscentrum verder uit werken in concrete bussinesscases. Hiermee wordt de legitimering – de rechtvaardiging – van het realiseren van het circulair ambachtscentrum aangetoond. Uiteindelijk onderbouwen we hiermee de nut en noodzaak van de realisatie en laat zien dat het te verwachten resultaat de inspanning in tijd en geld waard is. We moeten aan de hand van het grondstoffenbeleidsplan een nieuwe planning maken hoe we tot die concrete bussinesscases kunnen komen. Na het zomerreces zullen we het grondstoffenbeleidsplan bespreken met de gemeenteraad.
7	“...gezonde levensstijl... We ontwikkelen concrete plannen..” Mogen we hieruit opmaken dat er gewerkt gaat worden aan gezondheidsbeleid? En zo ja, wanneer komt dit aan de orde in de raad?	De gemeente Overbetuwe gaat aan de slag met een lokaal gezondheidsbeleid. Een startnotitie verwachten kan de raad in Q4 verwachten. Hierin komt de verdere planning en betrokkenheid van de raad en stakeholders aanbod.
8	‘..1000 woningen met nadruk op starters, sociale woningbouw en seniorenwoningen.” Voor wanneer worden deze woningen gebouwd en	U doelt op de doelstelling om projecten uit het lopende woningbouwprogramma tot 2030 te versnellen. Planning, aantallen en prijssegmenten staan in de woningbouwmonitor waarover u

	aan welke percentages of aantallen moeten we denken voor het aandeel woningen voor starters, sociale woningbouw en seniorenwoningen? Zijn voor alle 1000 woningen al vergunning verleend? • Hoe wordt het streven naar biodiversiteit, circulariteit en natuur inclusief vormgegeven vanuit de rol van de gemeente naast verschil maken in leges voor vergunningen? • Er wordt aangegeven dat er nog 3000 extra woningen worden bijgebouwd die 'kwalitatief' en duurzaam zijn. Wat is volgens u 'kwalitatief'? • Verder staat vermeld: "het streven naar circulair bouwen." Worden hiervoor nog normen of meetbare doelen voor opgesteld en vastgelegd en zo ja, wanneer? • "Men wil deze projecten versnellen". Gezien de huidige schaarste aan grondstoffen en personeel zou die versnelling vooral in de planvorming moeten zitten. Hoe denkt men dat te bereiken?	elk half jaar een update ontvangt. In hoeverre deze vergund zijn maakt geen deel uit van de (lokale/regionale) monitor. • Genoemde duurzaamheidsthema's maken deel uit van de werkwijze prioritering. • Het onderzoek naar 3.000 à 4.000 woningen richting 2040 in Lingewaard en Overbetuwe maakt gebruik van de kwaliteiten en ontwerpprincipes zoals door u vastgesteld in het Verstedelijkingsconcept (oktober 2021). • Circulair bouwen wordt opgepakt conform afspraken Woondeal, in lijn met en vooruitlopend op de landelijke normen per 2023. • Arrangementen ten behoeve van versnelling zijn benoemd in de door u vastgestelde Woonagenda (februari 2022).
9	• Heeft het college een overzicht van de verkeerskundige knelpunten, waar bijvoorbeeld vanwege verkeersveiligheid een aanpak in deze raadsperiode wenselijk is? • Welke verbindingen moeten volgens het college versterkt worden of wanneer kan de raad daarvoor een plan ontvangen?	Nee, het complete inzicht hebben we nog niet. In de Actieagenda sociale, slimme en schone mobiliteit is opgenomen een actieplan verkeersveiligheid op te stellen. Dit plan geeft duidelijkheid waar de knelpunten liggen. Dit is geen technische vraag

	• “Deelauto’s.” Welke plannen zijn er om het gebruik van deelauto’s te stimuleren of wanneer kan de raad een voorstel hiervoor verwachten en welk budget moet hiervoor beschikbaar worden gesteld?	In de Actieagenda sociale, slimme en schone mobiliteit is de actie opgenomen: Verduurzamen mobiliteit in de kernen m.b.v. proces dorpsagenda. We inventariseren waar kansen c.q. behoefte is aan duurzame mobiliteitsmaatregelen, waaronder deelmobiliteit. Voor de uitvoering willen we gebruik maken van de aanpak van de Groene Metropoolregio. Ze stellen hiervoor een Uitvoeringsprogramma opschaling deelmobiliteit regio Arnhem-Nijmegen op. Als er een concreet voorstel ligt zal er budget worden aangevraagd.
10	• “Door allerlei ontwikkelingen zoals woningbouw en de bezorgeconomie wordt het drukker op de wegen, de fietspaden en in het openbaar vervoer. Hierdoor komen de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid in het geding.” Tot welk beleidsvoornemen leidt deze constatering? • “We kopen lokaal” Wie is ‘we’, ofwel hoe wordt dit bedoeld? De gemeente als inkoper? Of als ‘slogan’ richting inwoners van Overbetuwe om hen op te roepen lokaal te kopen? • “De agrarische bedrijfstak in zijn geheel is een grote werkgever in Overbetuwe”. Begrijpen we goed dat de gemeente de agrarische bedrijfstak wil ondersteunen bij het komen tot een toekomstbestendige en natuur inclusieve bedrijfsvoering? Zo ja, wanneer kunnen we de plannen hiervoor verwachten en welke afstemming is er met de provincie hierover?	In het Ambitiedocument Overbetuwe 2030 sociale, slimme en schone mobiliteit zijn de opgaven voor Overbetuwe benoemd. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid komen hierin terug. In de Actieagenda Overbetuwe sociale, slimme en schone mobiliteit zijn acties opgenomen die een bijdrage leveren aan de ambities/opgaven. In het Economisch Uitvoeringsprogramma zijn diverse acties opgenomen voor ‘koop lokaal’. De acties zijn gericht om als gemeente meer lokaal in te kopen en om Overbetuwse bedrijven aan elkaar te koppelen om meer lokaal zaken te doen. In het uitvoeringsplan 2022-2026 komt de planning wanneer dit behandeld wordt in de raad. Er is nog geen start gemaakt met een plan op welke wijze de gemeente Overbetuwe de agrarische sector kan ondersteunen richting een toekomstbestendige en natuur inclusieve bedrijfsvoering. Bij het opstellen van een voorstel wordt de afstemming gezocht met de provincie Gelderland.
11	• “We geven prioriteit aan het vergroten van de veiligheid.” Is dit nieuw beleid? En zo ja: in welk opzicht gaat er dan wat veranderen,	Dit is geen nieuw beleid. Het gaat om uitvoering van het beleid dat is vastgelegd in de Nota Integrale Veiligheid 2021-2022. Eind dit jaar zal het college van B&W de raad voorstellen de looptijd van dit Veiligheidsbeleid met één jaar te verlengen zodat dit synchroon loopt met het meerjarenbeleid Politie Oost Nederland.

	wanneer komt dit beleid en evt extra financiën in de raad aan de orde? • “overbetuwe wil een balans tussen preventie en repressie”. Hoe ligt deze balans nu en wat betekent dit voor de toekomst: leidt dit tot nieuwe maatregelen?	Of en in welk opzicht het huidige beleid gaat veranderen, is nu niet aan te geven. Dat is o.a. afhankelijk van ontwikkelingen die zich op het gebied van OOV voordoen. Dit beleid en eventuele extra financiën komt in de raad van december 2023 aan de orde. Nu ligt het accent op preventie en dat zal in de toekomst ook zo blijven. Wanneer dit nodig is, zal dit leiden tot nieuwe maatregelen.
12	“... dat de Overbetuwse dorpen en wijken (...) in gezamenlijkheid een (dorps)agenda opstellen.” Wat is het doel van deze gezamenlijke agenda in aanvulling op de afzonderlijke dorpsagenda's?	Dit kan je inderdaad lezen als één gezamenlijke agenda voor alle dorpen en wijken. Bedoeld wordt: ... dat elk Overbetuws dorp of wijk in gezamenlijkheid (van betreffend dorp of wijk) een (dorps)agenda opstelt.
13	In het verleden hebben algoritmes van overheden geleid tot discriminatie en benadeling (denk aan de toeslagenaffaire). Heeft de gemeente Overbetuwe onderzocht of de algoritmes die in programmatuur wordt gebruikt leiden tot discriminatie en benadeling? En zo ja, waar vinden wij het rapport daarover?	Dit is niet aan de orde. Op dit moment is er slechts één applicatie waarbij een algoritme helpt bij het vroegtijdig signaleren van (mogelijke) schulden. Het algoritme doet in dat geval slechts een voorstel. De organisatie die voor de gemeente schulddienstverlening uitvoert neemt zelf contact op met de inwoner om de situatie door te nemen en te beoordelen. In algemene zin staat het werken op basis van data in Overbetuwe nog in de kinderschoenen. In het in april jl. vastgestelde informatiebeleid is te lezen dat in eerste instantie datagedreven gestuurd zal worden door terug te kijken op data uit het verleden. Pas later, en niet eerder dan wanneer hier scherpe afspraken op gebied van ethiek, privacy en security zijn gemaakt, zullen we het gebruik van meer voorspellende algoritmen inzetten.
14	“.. snel een eerste gesprek met een consultant van de gemeente...zodat we inwoners weer verder op weg helpen’. Is dit nieuw beleid? We nemen aan dat waar mensen laagdrempelig hulp en ondersteuning kunnen krijgen zonder tussenkomst van de gemeente (zoals onlangs voor huishoudelijke hulp) dit nog steeds ook het streven is?	De gemeente biedt ondersteuning en zorg aan de inwoners die dat nodig hebben. De screeners bij het STO zijn het eerste aanspreekpunt voor inwoners die zich bij het STO melden met een ondersteuningsvraag. Daarbij wordt eerst gekeken of deze vraag in de ‘sociale basis’ kan worden opgepakt. Pas wanneer blijkt dat deze ondersteuning niet voldoende is en meer zorg nodig is, zal een consultant een gesprek met de inwoner voeren. Dit is bestaand beleid.
15	• ‘Inwoners die zonder werk dreigen te komen worden direct naar ander werk begeleid’. Is dit nieuw beleid? Geldt dit zowel	Dit is weergegeven in het de visie op re-integratie Overbetuwe Werkt! De raad heeft deze visie oktober 2021 vastgesteld. Op die manier proberen we te voorkomen dat inwoners zonder werk komen. Uiteraard kan zowel een enkele inwoners als een groep inwoners ondersteuning krijgen.

	voor collectieve als voor individuele mensen die zonder werk komen? • Hiervoor is ook een goede samenwerking nodig tussen UWV, WSP (Werkgeversservicepunt) en gemeente (en het in het stuk genoemde 'economicsche zaken') en betrokken partijen zoals Scalabor. Uit de analyse van de MGR komt dat deze samenwerking beter kan. Wordt hieraan gewerkt en zo ja hoe? • "In de afgelopen vier jaar hebben we meer ruimte om inwoners aandacht te geven en hen een passend aanbod van participatieve mogelijkheden te bieden." Gaat het hier om de afgelopen 4 jaar of de komende 4 jaar en zo indien het gaat om de komende 4 jaar, wijzigt er dan iets aan het staand beleid?	Soms is omscholing nodig voor inwoners die zonder werk komen of zonder werk dreigen te komen. Hierbij komt het WSP nog niet direct in beeld. Wanneer het werkgeversservicepunt een rol kan hebben in de bemiddeling naar werk dan maken we gebruik van hun diensten. We ervaren de samenwerking als productief en zijn voortdurend in gesprek om deze nog effectiever te maken. Daarnaast is de Wsp niet de enige weg voor inwoners op weg naar werk. Intern is de samenwerking met de accountmanager bedrijven intensief en bemiddelen veel trajecten op weg naar werk direct naar een baan. Hierop wordt bedoeld dat we de komende vier jaar meer mogelijkheden hebben om inwoners nog beter te laten participeren of naar werk te begeleiden. Dit is gebaseerd op voornoemde visiedocument en komt door de extra inzet van personeel dat ingezet kan worden door ESF subsidie.
16	"Doorgaan met Meedoenregeling. Schuldpreventie en integrale aanpak. Ondersteuning landelijke aanpak invoering basisinkomen." Als er geen landelijk initiatief komt, zal dan de gemeente geen eigen initiatief nemen?	We willen graag de Meedoenregeling continueren in het te herijken armoedebeleid. Ook het beleid met betrekking tot schuldhulpverlening wordt eind 2022 aan de raad voorgelegd. We voeren de bijstand al op maat uit. De wetwijzigingen voor aanpassingen van de Participatiewet zijn door de landelijke overheid aangekondigd.
17	"De inhoudelijke kant van het onderwijs wordt niet bepaald door de gemeente" In de jaarrekening wordt echter nog over meerdere zaken gesproken waar de gemeente meer doet dan alleen haar wettelijke taak, voortvloeiend uit onder meer het beleid op sociaal domein en preventie. • Onderschrijft het college nog steeds de uitgangspunten en speerpunten zoals in de	Ja, wij onderschrijven nog steeds de uitgangspunten zoals in de jaarrekening verwoord. Wanneer is gerefereerd naar de 'inhoudelijke kant' van het onderwijs wordt bedoeld de daadwerkelijke praktijk binnen de scholen. De gemeente biedt daarin ondersteuning op verschillende gebieden, zoals versteken van netwerk en de grijze gebieden inzichtelijk krijgen. Maar op bepaalde gebieden iets extra's, zoals de VVE en leerlingenvervoer. Ook op het gebied van preventie en de gevolgen van de coronacrisis kan de gemeente een rol spelen. De speerpunten uit de jaarrekening blijven hetzelfde. Er is vanuit het Rijk geld geïnvesteerd in het onderwijs en om de achterstanden in het onderwijs in te halen. De gemeente heeft een rol in het treffen van maatregelen die scholen niet of minder goed

	jaarrekening verwoord? En zo nee, betekent dit een wijziging van beleid? En zo ja, wanneer wordt dit voorgelegd aan de raad? • Ziet het college onderwijsachterstandenbeleid niet als verantwoordelijkheid van de gemeente? • Hoe ziet het college de samenwerking en interactie met onderwijs in het sociaal domein? Wie moet volgens het college hierin de regie nemen? Waarom zet het college in op VVE, bieb op school, schoolmaatschappelijk werk en de begeleiding van schoolverlaters als het college geen rol voor de gemeente hierin ziet?	zelf kunnen treffen. Ook zet de gemeente in op het versterken van bestaande overleg- en communicatiestructuren tussen onderwijs en andere jeugdpartijen. De gemeente heeft hierin een regisserende rol in het inzichtelijk krijgen van de grijze gebieden (Jeugdwet/Wet Passend Onderwijs). Met betrekking tot bijvoorbeeld VVE, de gemeente heeft een rol in het de ondersteuning van kinderen in het volwaardig kunnen toetreden tot het onderwijs. VVE biedt daarin ondersteuning bij taalachterstanden bij jonge kinderen. De gemeente treedt daarmee niet in binnen de inhoudelijke kant van het onderwijs maar op (kwetsbare) jongeren in de schil daar omheen, zodat zij zich kansrijk kunnen ontwikkelen of een steuntje in de rug kunnen gebruiken.
18	‘We beseffen dat er voor theater, muziek en dans behoefte is aan geschikte accommodaties.’ Is dit nieuw beleid of staand beleid. Indien nieuw beleid: Welk beleidsvoornemen hoort hier bij?	Dit is staand beleid. Door middel van een meerjarige subsidie aan Theater De Kik wordt hier ook uitvoering aan gegeven.
19	Het is van belang de strategische positie van Overbetuwe in het middengebied beter te benutten. Welk plan heeft het college deze kans beter te gaan benutten?	De strategische agenda middengebied Overbetuwe en Lingewaard is hiervoor de basis. Op basis van deze agenda zorgen we ervoor dat we beter in staat zijn afwegingen te maken over onze inzet in (een deel van) de regionale opgaven en kunnen we een actieve bijdrage aan leveren op een manier die bij onze gemeenten en ons gebied past. We zoeken hierin bij elke opgave de afstemming met Lingewaard.
20	Kan indien mogelijk voor behandeling van de kadernota in de raad op 5 juli nog door middel van een memo kort het financiële effect van de contourennota (financiën vanaf ‘26) en meicirculaire worden gemeld?	Over de effecten van de meicirculaire wordt u voor de raadsvergadering van 5 juli geïnformeerd via de TIC-lijst. Over de financiële vertaling van de Contourennota is nog onvoldoende informatie beschikbaar. Zodra hier meer over bekend is, wordt ook de raad geïnformeerd.
21	• “Bij nieuwe wensen of nieuwe voorzieningen zullen de benodigde financiën voor een langere periode opgebracht moeten	Ja, hier wordt rekening mee gehouden.

	worden.” Wordt hier dan ook rekening gehouden met onderhoud en vervangingsinvesteringen gedurende de afschrijvingstermijn van de investering voor een nieuwe voorziening? • “Bij uitgaven op nieuwe wensen en ambities betrekken we vooraf inwoners of er voldoende draagvlak is.” Welk nieuw beleid hoort hier bij en wanneer komt dit in de raad aan de orde? In welke vorm gaat dit gebeuren en hoe verhoudt zich dit tot de rol van de raad als volksvertegenwoordigers?	Dit wordt door de organisatie uitgewerkt en in Q4 met de gemeenteraad besproken
22	Bij onderdeel 1.3 is uitgegaan voor elk jaar van een algemene prijsstijging van € 1.015.000. Op welk inflatiepercentage is deze stijging berekend?	Er is gerekend met een IMOC-percentage van 2,3%. IMOC staat voor Index Materiële Overheidsconsumptie. Door de systematiek van de constante prijzen wordt alleen een prijsstijging berekend over het eerste jaar, dus 2023. Die heeft een structureel effect en het bedrag komt dus terug in de jaarschijven 2024 t/m 2026.
23	Er wordt gesteld dat een ruim voldoende waarde van de weerstandsratio tussen de 1,4 en 2,0 ligt. Welk niveau van de weerstandsratio wordt behaald met de uitgangspunten van de kadernota?	Met de uitgangspunten van de Kadernota 2023 (en de toevoeging aan de Algemene Reserve via de bestemming van het resultaat 2021) behalen we een weerstandsratio die ruim boven de 2,0 uitkomt. Daarbij hoort de kwalificatie uitstekend. Zoals in de Kadernota ook aangegeven, is nog geen rekening gehouden met de (financiële) vertaling van de effecten uit het Uitvoeringsprogramma. Dit kan betekenen dat de ratio's nog gaan wijzigen.
24	daling reserve wordt veroorzaakt door beroep op AR van de doorgeschoven eenmalige budgetten van 2021. Dit overeenkomstig het raadsbesluit van mei '22'. Hiermee worden de Coronagelden en NPO gelden bedoeld?	In het verwachte verloop van de Algemene Reserve (AR) is al rekening gehouden met de dekking van de eenmalige budgetten 2021. Doorschuiven van restanten daarvan leidt dus niet tot een extra daling van de AR. De Coronagelden en NPO-gelden lopen niet via de AR. De Coronagelden lopen via een aparte bestemmingsreserve en de NPO-gelden via de balanspost vooruit ontvangen bedragen.
25	• De gevolgen van de stikstofcrisis zijn niet opgenomen bij risico's, waarom niet?	Bij de huidige ontwikkelingen ervaren wij geen belemmeringen vanuit de stikstofregulering.

	De krapte op de arbeidsmarkt: behalve het melden van de krapte op de arbeidsmarkt: welk plan is of komt er om hiermee om te gaan? En leidt dit nog tot keuzes (prioriteiten) waar de raad een besluit over moet nemen?	De organisatie werkt aan een aanpak om op een goede wijze om te gaan met de krapte op de arbeidsmarkt. Wanneer dit leidt tot keuzes die de bevoegdheid van de raad raken, wordt de raad hierin vanzelfsprekend meegenomen
26	Waarom wordt uitgegaan van het inflatiecijfer over april? Het inflatiecijfer over mei is ook reeds gepubliceerd door het CBS en bedraagt 8,8% het CPI over april bedraagt 9,6% in plaats van 11,2%	Ten tijde van het opstellen van de Kadernota 2023 medio april / mei was het inflatiecijfer over mei 2022 nog niet bekend.
27	" Het volume aan inzet van Wmo voorzieningen kan leiden tot aanpassingen op basis van dit model." "Het effect hiervan op de begroting vraagt nader onderzoek." Het is aannemelijk dat dit gaat gebeuren, wanneer worden de resultaten hiervan en de mogelijke consequenties in de raad aan de orde gesteld?	Deze komen naar voren in de programmabegroting 2023.
28	In de een na laatste alinea staat vermeld dat er nog een substantieel bedrag wordt verwacht voor kosten van meerjarenonderhoudsplannen, waarvan de precieze hoogte afhankelijk is van de te kiezen systematiek en ambitieniveau. Zijn deze niet al vastgesteld in het IKP OR met het vaststellen van de begroting 2022 en zo ja, waarom is bijstelling dan nodig en wanneer wordt dit voorgelegd aan de raad?	In het IKP OR zijn met name de beeldkwaliteiten en de ambities vastgesteld. Deze worden vertaald naar de beheerplannen. Uiteindelijk wordt in de concretisering van de beheerplannen een financiële vertaling gemaakt of de aannames kloppen die in het IKP OR zijn opgenomen. De grootste wijziging en daarmee het substantieel bedrag is dat we het groot onderhoud en de vervangingsinvesteringen opnemen in de begroting en daarmee af stappen van de systematiek van het Programma Nieuwe Lasten. Deze lasten waren niet in meerjarenperspectief opgenomen in de gemeentelijke begroting en gaven ieder jaar een "onvoorziene uitgaven". Dit betekent vanzelfsprekend dat we nu hogere kosten in de begroting moeten opnemen om het groot onderhoud en de vervangingsinvesteringen structureel op te nemen in de begroting. In de Kadernota 2022 is al aangegeven dat rekening gehouden moet worden met de bovengenoemde investeringen in de openbare ruimte. Daarbij is uitgegaan van een kapitaallast met een bandbreedte van € 85.000 tot € 175.000. In de begroting voor 2023 en volgende jaren is uitgegaan van € 85.000. Na het zomerreces worden de beheerplannen afgerond en kunnen we de doorvertaling maken en beoordelen of de bandbreedte toch verhoogd moet worden.

29	• Aangezien dit de uitgangpunten zijn voor de begroting 2023 en deze in november wordt voorgelegd aan de raad: Waarom staat de meicirculaire hierin dan niet vermeld? • Realistisch ramen: de kadernota laat een meerjarig positief perspectief zien. Op de pagina's 15 t/m 18 staan vele aankondigingen van extra benodigde budgetten. Deze zijn nog niet gekwantificeerd, laat staan in het meerjarenperspectief van deze kadernota verwerkt. Dat maakt toch dat het meerjarenperspectief in deze kadernota meer een 'beste scenario' is, maar geen 'realistisch scenario'. Is het college het hiermee eens? Is het mogelijk om een indicatie op te nemen van de extra lasten of tegenvallende opbrengsten, zodat er een meer realistisch perspectief kan worden geschetst?	a. De meicirculaire verschijnt als de Kadernota al is opgesteld. De bestendige gedragslijn is dat de effecten van de meicirculaire in de Programmabegroting worden verwerkt. b. 1^e vraag: <i>Dit is geen technische vraag</i> b. 2^e vraag: een indicatie kan op dit moment nog niet worden gegeven. Op basis van de keuzes die in relatie tot het uitvoeringsprogramma worden gemaakt, vindt een nadere invulling plaats
30	Is het reëel om uit te gaan van een rente van 1,5% voor langlopende leningen? Op dit moment bedraagt de rente voor Nederlandse staatsobligaties met een looptijd van 10 jaar 1,948% en met een langere looptijd zijn de rentes nog hoger	Ten tijde van het opstellen van de Kadernota was 1,5% (voor de komende periode) een realistisch percentage. Bij het opstellen zal opnieuw worden gekeken naar de te hanteren rentepercentages. Mogelijk leidt dit tot een bijstelling.

1.3 Technische vragen BOB

BOB	Vraag	Antwoord
1	Bij de bevindingen staat in de begeleidende memo dat bij de toetsing op de prestatielevering bij zorgaanbieders “geen extra bijzonderheden naar voren zijn gekomen”. <u>Vraag 1:</u> Kunt u deze formulering nader duiden? Welke bijzonderheden worden niet als extra bijzonderheden gezien/gedefinieerd?	Er is één bevinding toegelicht in de tabel in de bijlage met betrekking tot “Prestatielevering WMO en Jeugd” buiten dit punt zijn er geen andere bijzonderheden te melden.
2	De accountant wijst op “kostenoverschrijdingen die deels worden gecompenseerd door extra opbrengsten (binnen het bestaand beleid)” tijdig (binnen het begrotingsjaar) aan de raad moeten worden gemeld zodat die een besluit kan nemen. De reactie is “We zullen hier in het vervolg zicht op blijven houden.” <u>Vraag 2:</u> Kunnen we er vanuit gaan dat voortaan deze wijzigingen tijdig aan de raad voorgelegd gaan worden?	Indien mogelijk zullen wijzigingen altijd tijdig aan de raad voorgelegd.
3	In het accountantsverslag 2021 wordt opgemerkt dat bij de (grote) zorgaanbieders op basis van het IZA controleprotocol gecontroleerd wordt door de instellingsaccountant. BOB heeft al langere tijd aangegeven dat dit voor de jaarstukken misschien voldoende is, maar voor een voldoende controle op rechtmatigheid van de	Het proces van handhaving van zorgaanbieders is grotendeels een regionale taak en vraagt om regionale afstemming. Het ronde tafelgesprek over interne handhaving is iets uitgesteld en wordt gepland in het derde kwartaal van dit jaar.

	zorgaanbieder niet. In antwoord op S-584 is op 1 februari 2022 aangegeven dat ‘op dat moment werd gewerkt aan een beleidsdocument om de interne handhavingselementen verder nog meer vorm te geven. Om hierover met de gemeenteraad van gedachten te wisselen werd voorgesteld om hiervoor en over een RTG te houden in april 2022.’ <u>Vraag 3:</u> Kunt u aangeven wat de actuele planning is om de raad in staat te stellen op dit punt nadere kaders te stellen? Is het College (op dit moment) voornemens om bij de begroting met nadere voorstellen te komen op dit punt c.q. de raad in staat te stellen nadere kaders te stellen?	
4	In de begeleidende memo is sprake van het criterium <50K voor kleine zorgaanbieders. Het IZA-protocol adviseert andere criteria bij coulance voor kleine zorgaanbieders. <u>Vraag 4:</u> Kunt u aangeven wat het criterium <50K materieel betekent (% totale productie in Overbetuwe binnen Wmo resp. Jeugdwet)? Zijn er – voor zover u bekend – in Overbetuwe aanbieders waarbij de omzet lager is dan €125.000 (separaat voor Wmo of Jeugdwet, al dan niet gerealiseerd bij meerdere gemeenten) maar hoger dan 50K? Als die aanbieders vragen of een productieverantwoording zonder	2,89% van de kosten jeugdwet zorgaanbieders (59 van de 172 zorgaanbieders) en ook 2,89% van de kosten WMO zorgaanbieders (24 van de 93 zorgaanbieders) hebben geen verklaring afgegeven in het kader van < EUR 50K. Gemeente Overbetuwe kan niet vaststellen of een zorgaanbieder in het totaal tussen de EUR 50K en EUR 125K zorg heeft geleverd aan meerdere gemeentes. De zorgaanbieders hebben vooraf in het contract afgesproken om een verklaring van de accountant op te leveren indien > EUR 50k bij de Gemeente Overbetuwe in enig jaar in rekening is gebracht.

	controleverklaring voldoet, hoe wordt daar dan mee omgegaan?	
5	In het accountantsverslag wordt bij 'corruptie en omkopingsrisico's' door de accountant gesteld dat 'zichtbare monitoring op de werking van dit beleid een aandachtspunt is voor onze organisatie'. <u>Vraag 5:</u> Wordt hieraan door het College een actie gekoppeld en zo ja, welke?	Wij hebben hiervoor een startformulier inkoop- en aanbesteding, dit is een onderdeel van de interne aanbesteding procedure. In de verbijzonderde interne controle op het "inkoop- en aanbesteding proces" wordt de controle verricht op opzet, bestaan en werking. Indien hier bevindingen uit komen, worden deze gerapporteerd.
6	Uit de verdere passage op dit punt blijkt dat de accountant heeft vastgesteld dat Overbetuwe dit goed op orde heeft, o.a. via trainingen van de medewerkers. <u>Vraag 6:</u> Kunt u aangeven of bij opdrachtverlening door ingehuurd medewerkers ook voldoende waarborgen zijn ingebouwd (ook rekening houdend met het feit dat deze medewerkers bij Overbetuwe opdrachtgever kunnen zijn, maar in een andere gemeente (gelijktijdig of na een korte tijd) opdrachtnemer zijn van degenen aan wie Overbetuwe een opdracht te verstrekken heeft)? Wordt er ook in regionaal verband samengewerkt om fraude en corruptie te voorkomen?	De training waarna verwezen wordt is de training aan budgethouders ten aanzien van inkoop- en aanbesteding regelgeving en de interne procedure. Daarnaast is een beleid Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) in ontwikkeling, ook om voldoende waarborgen te hebben waarmee misbruik en oneigenlijk gebruik voorkomen kunnen worden. Tevens wordt vanuit contract management op regionaal niveau afgestemd over zorgleveranciers waar mogelijke misstanden voor komen.
7	Leefbare en bereikbare samenleving; In de kadernota staat het volgende: 1. Daarnaast bieden we ondersteuning voor projecten als tiny houses, inschuifwoningen, mantelzorgwoningen en woon-werkpanden.	1. We stimuleren en faciliteren wooninitiatieven vanuit inwoners. We gaan met initiatiefnemers in een vroeg stadium in gesprek en helpen deze vaak niet-professionele partijen een handje door ze in de juiste richting te sturen. Ook zoeken we samen met initiatiefnemers naar financieringsmogelijkheden (bijv. in het kader van CPO/CCO). Aan de hand van matchmaking proberen we bovendien een match te maken tussen een

	2. Er moeten voldoende uitbreidingsmogelijkheden voor bestaande en nieuwe bedrijven zijn, passend binnen de regionale afspraken. 1. Kunt u aangeven op welke wijze, aan wie en wanneer deze ondersteuning wordt geboden? Zijn dit de enige projecten die ondersteund worden? 2. Heeft het college een visie op gewenste ontwikkelingen en potentiële passende bedrijfssectoren? Graag ontvangen wij een toelichting. Waar worden de uitbreidingsmogelijkheden gezocht?	initiatiefnemer en een ontwikkelaar. Dit najaar bekijken we of aanvullende actie benodigd is hierop. 2. In de actualisatie van de Omgevingsvisie Overbetuwe in 2022-2023 zal - mede op basis van de Verstedelijkingsstrategie – de richting worden bepaald hoe om te gaan met uitbreidingsmogelijkheden van de bedrijventerreinen. Hierin bezien we nadrukkelijk de kansen door vanuit integrale groei koppelingen te maken met verwante thema's; o.a. andere vormen van economie, leefbaarheid, mobiliteit en wonen.
8	In inleiding bij het raadsvoorstel is verwoord dat – wat betreft het College – het coalitieakkoord met bijbehorend de nieuwe programma-indeling richtinggevend is. <u>Vraag 1:</u> Kunt u toelichten hoe de nieuwe programma-indeling richtinggevend is? <u>Vraag 2:</u> Kunt u toelichten hoe de richtinggevendheid van het coalitieakkoord zich verhoudt tot de notie “Samen aan zet”, mede in het licht van het feit dat in deze kadernota de concrete voorstellen voor nieuw beleid uit het	1. Zie antwoord op vraag 1 van D66 2. We hebben de koers zoals uitgezet in het coalitieprogramma overgenomen in de kadernota. Concrete vertaling in beleid en acties wordt opgenomen in het Uitvoeringsprogramma en vertaald in de begroting. Het college ziet het coalitieprogramma als richtinggevend voor de verdere uitwerking van de voorliggende kadernota

	coalitieakkoord op verschillende plekken benoemd worden, terwijl het voorstel is om bij de begrotingsbehandeling tot een integrale afweging te komen?	
9	Bij “4.1 Wmo en Jeugdzorg” wordt gesteld “Inwoners hebben een steeds hogere levensverwachting en door gebruik te maken van deze ondersteuning zijn ze in staat om langer zelfstandig te blijven wonen.” <u>Vraag 3:</u> Hoe verhoudt zich deze stelling tot het feit dat in 2020 de levensverwachting is gedaald? Is voor de Wmo niet relevanter dat de levensverwachting in goede ervaren gezondheid tot 2040 naar verwachting ongeveer even veel toeneemt als de totale levensverwachting, door de stijging van de levensverwachting zonder lichamelijke beperkingen?	Wellicht is hier, als we naar de beschikbare statistische gegevens kijken, wat onzorgvuldig geformuleerd. Wat de levensverwachting in goed ervaren gezondheid betreft, is er zover wij weten geen sprake van een duidelijke trendbreuk. Waar het om gaat is de trend dat de bevolking van Overbetuwe – net als elders – vergrijst. Op dit moment is ongeveer 20% van de inwoners 65 jaar of ouder. In 2030 zal dit ongeveer 30%. Het aantal 80-plussers ligt nu rond de 5%, in 2035 is dit 8%. Op grond van de ons bekende gegevens is de levensverwachting gemiddeld gezien momenteel 81,4 jaar. De levensverwachting in goed ervaren gezondheid ligt lager, dit is 66 jaar. Ook is bekend dat over de bevolking als geheel 80,5 % de eigen gezondheid als goed ervaart. Bij de categorie 75 jaar en ouder, is dit echt nog slechts een kleine 63%. Een belangrijk deel van de mensen van 75 jaar en ouder heeft te maken met (toenemende) beperkingen. De opgave waar wij voor staan is om de groeiende groep inwoners op leeftijd, ondanks toenemend beperkingen, in staat te stellen zelfstandig te laten wonen. En dit dan tegen de achtergrond van de impact van grijze druk en de hiermee samenhangende hangende afname van het mantelzorgpotentieel.
10	Kunt u toelichten waarom in dit hoofdstuk “inclusieve en participatiesamenleving” niet wordt ingegaan op de mogelijke rol van de gemeente bij het terugdringen van de gezondheidsverschillen, bijvoorbeeld de achterstand bij mensen met een lage sociaal-economische status (waarover het kabinet de SER om advies heeft gevraagd) en het feit dat	Zie antwoord op vraag 7. De gezondheidsthema’s voor Overbetuwe krijgen zeker een plek in het te ontwikkelen gezondheidsbeleid.

	in ons land de gezonde levensverwachting van vrouwen ver onder het EU-gemiddelde ligt?	
11	Hoe zijn in deze kadernota de structurele extra lasten als gevolg van de uitbreiding van het aantal wethouders opgenomen (zoals aangekondigd in het raadsvoorstel uit de raad van 11 mei jl.) en hoe zijn die extra lasten structureel gedekt?	Deze extra lasten (€ 72.000) zijn opgenomen in het staatje met het verloop van het meerjarenperspectief onderaan pagina 11 in onderdeel 1.1 Raadsbesluiten tot en met april 2022. De extra lasten zijn structureel gedekt uit het (positieve) begrotingssaldo.
12	Kunt u de door het extern bureau gemaakte raming van de effecten op leges en kosten algemene dienst van de Omgevingswet voor Overbetuwe met de raad delen? Is hierbij ook gekeken naar de verwachte kostenontwikkeling als gevolg van die Omgevingswet?	Het betreffen hier rapportages van twee bureaus: - NCOD: Onderzoek financiële effecten Omgevingswet d.d. februari 2022, - Involon: Impactanalyse Overbetuwe (document vol excelberekeningen m.b.t. minderinkomsten leges door komst Wet Kwaliteitsborging bouw/ Omgevingswet (op basis van deze berekeningen kunnen binnenkort ook de tarieven voor de tarieventabel legesverordening worden opgesteld; daarop wordt nog gerekend). Indien u dit wilt, kunnen we deze rapportages met de raad delen. Een aantal inhoudelijke en inrichtingskeuzes zijn bestuurlijk nog niet gemaakt. Daar kunnen we financieel nog niet op vooruitlopen. Duidelijk is wel dat de lasten voor de baten uitlopen. In het regeerakkoord is €150 miljoen gereserveerd om gemeenten te compenseren voor de kosten van de invoering van de Omgevingswet. Dit bedrag, uit te keren via de septembercirculaire, zal volgens gebruikelijke verstaffeling over de gemeenten verdeeld worden. De VNG blijft met de minister in gesprek over de invoeringskosten van de Omgevingswet op de langere termijn en de terugverdientijd van het stelsel.
13	Werkelijke kosten van de 0,6 wethouder, Kunt u mij op korte termijn inzicht verschaffen in de werkelijke kosten van de 0.6 fte	- De kadernota is gebaseerd op bestaand beleid 2022 voort te zetten in 2023, waarbij reeds onomkeerbare afspraken zijn meegenomen (waar onder 0,6 fte wethouder, indexatie etc.).

	wethouder. In de kadernota staan volgens mij alleen de loonkosten vermeld. Ik ben benieuwd naar de opslag van huisvesting, ambtelijke ondersteuning, pensioenafdracht, e.d. Kunt u die mij verschaffen? Ik ben dus op zoek naar het totale kostenplaatje van deze parttime wethouder.	- De kosten voor 0,6 fte wethouder ad EUR 72k bestaat uit personeelskosten (incl. pensioen) met een opslag naar rato voor reiskosten/opleiding. - Er zijn geen aanvullende kosten (als gevolg van de 0,6 fte uitbereiding) opgenomen in de kadernota voor huisvesting, ambtelijke ondersteuning etc. Indien door de 0,6 fte toename wethouder, meer ambtelijke ondersteuning nodig is, dan kan dit eventueel door de budgethouder in de begroting 2023 opgenomen worden in het P-budget. Hier heb ik op dit moment geen zicht op. - De huisvesting is overgegaan van directie ontwikkeling naar de 0,6 fte wethouder. Als aanvulling, Het uitvoeringsprogramma is nog onderhanden, waardoor budget aanpassingen in de kadernota opnemen niet haalbaar was. Dit is vier jaar geleden ook op deze wijze gedaan bij de benoeming van het nieuwe college.
--	--	--

1.4 Technische vragen VVD

VVD	Vraag	sAntwoord
1	Paragraaf 1.2 op bladzijde 12, tabel Meerjarenperspectief jaarschijf 2026 geactualiseerd. Waarom worden bedragen voor “eenmalige posten 2025 geschrapt in 2026”, “structurele lasten nieuwe sportcentrum”, “lagere extra middelen jeugdzorg”, “toename budget vervangingsinvestering Openbare Ruimte” en	Dit betreft (structurele) uitgaven waarover in het verleden al een besluit is genomen, maar die zich voor het eerst voordoen in 2026 en daarom in dat jaar worden opgevoerd. Of (structurele) uitgaven waarover in het verleden al een besluit is genomen, maar waarvan het bedrag in 2026 afwijkt van het bedrag in 2025.

	“areaal beheerplannen 2026” in mindering van het beginsaldo gebracht?	
2	Paragraaf 1.2 op bladzijde 12, tabel Meerjarenperspectief jaarschijf 2026 geactualiseerd. Wat is de onderbouwing van die individuele bedragen?	De onderbouwingen zijn gebaseerd op eerder genomen besluiten (bijv. lasten nieuw sportcentrum, areaal beheerplannen) of informatie van het Rijk (bijv. extra middelen jeugdzorg).
3	Hoofdstuk 4, tabel op bladzijde 19: Constante lonen en prijzen Onder 2 van de financiële uitgangspunten staat dat de meerjarenramingen zijn gebaseerd op constante lonen en prijzen. Hoe moeten we dat zien t.o.v. oa. punt 5 en 6 in dezelfde tabel, waar wordt gerekend met 2,3% en 3% hogere bedragen?	Voor het meerjarenperspectief kan worden gerekend met constante prijzen of met lopende prijzen. In Overbetuwe is sinds enkele jaren gekozen voor constante prijzen. Bij het uitgangspunt constante prijzen wordt alleen in het 1^e jaar rekening gehouden met prijsstijgingen en cao-stijgingen. In dit geval respectievelijk 2,3% en 3%. Deze zijn structureel en daarom zijn de bedragen van 2023 ook doorgetrokken naar de jaren 2024 t/m 2026 Bij het uitgangspunt lopende prijzen worden ook in de 2^e t/m 4^e jaar (aanvullende) bedragen voor loon- en prijsstijgingen opgenomen. In het 4^e en laatste jaar zit dan dus cumulatief 4 x een bedrag opgenomen namelijk de loon- en prijsstijgingen uit 2023, 2024, 2025 en 2026.
4	Hoofdstuk 5, pagina 21: P-budget irt thuiswerken Er wordt een toename van de kosten opgevoerd van € 102.800 voor thuiswerkvergoeding en thuiswerkfaciliteiten. In de praktijk is de ervaring dat de reductie aan reiskostenvergoeding in verhouding tot de genoemde kosten aanzienlijk is.	Op dit moment is nog niet duidelijk wat de besparing op het budget voorreiskosten zal zijn. In de loop van dit jaar komen de eerste ervaringscijfers beschikbaar. Als sprake is van een besparing verwerken we dat in het P-budget, en wordt de Raad via de Bestuursrapportage geïnformeerd.

	Hoe groot is naar verwachting de besparing op reiskosten en wordt die ook verwerkt in het P-budget?	
--	---	--